

Faida za mifugo kwa wakulima

Na: Alfred Magembe

KILIMO na ufuqaji wa ng'ombe, mbuzi, au kondoo ni shughuli ambazo zina manufaa mengi kwa mkulima, kwani zinategemeana sana. Mkulima ambaye pia ni mfugaji hunufaika zaidi kuliko yule asiyekuwa na mifugo; na mfugaji naye pia hunufaika zaidi iwapo analima pia mazao.

Nchini Tanzania wakulima wengi wadogo huwa na kundi dogo la ng'ombe, mbuzi au kondoo. Wakulima hao, twaweza kusema kuwa ni watu wenye busara sana, kwani wanatambua umuhimu wa kuwa na mifugo; japokuwa wengi wao bado wanahitaji kuelekezwa jinsi ya kuendesha shughuli hizo kwa faida kubwa zaidi.

Faida anazoweza kupata mkulima mwenye ng'ombe ni nyingi, lakini kwa sasa tuzungumzie zile muhimu tu. Faida ya kwanza ni upatikanaji wa mbolea ya samadi, ambayo wataalam wanasema ni bora zaidi kuliko ile ya viwandani.

Mkulima mwenye zizi la ng'ombe au mbuzi au kondoo

hii kwa wingi sana kutoaheleza mahitaji yake shambani, tena haitamgharimu fedha katika kuipeleka shambani, kwani hatahitaji kukodisha gari la kusombea mbolea.

Faida ya pili ni utumiaji wa baadhi ya ng'ombe kwa kazi za kulima na kusomba mazao kutoka shambani hadi nyumbani au sokoni. Hapa tunazungumzia ng'ombe maksai, ambao wamehasiwa ili wafanye kazi ngumu baada ya kufundishwa kufanya kazi hizo. Hivyo mkulima mwenye ng'ombe maksai na mkokoteni hatalazimika kukodisha gari la kusombea mazao yake.

Faida ya tatu inahusu upatikanaji wa malisho ya ng'ombe wakati wa kiangazi (baada ya kumaliza uvunaji wa mazao). Kwa kawaida mazao ya msimu mmoja kama mahindi, karanga, mtama, na maharage, huvunwa wakati wa kiangazi ambapo nyasi za malisho mbugani na porini huwa zimeanza kuisha au kupungukiwa thamani yake kutokana na ukame.

Mabua na masalia mengine ya mimea baada ya kumaliza uvunaji kuliwa bora ya

masalia ya mimea kama karanga, kunde ufuta, viazi vitamu, na njugu mawe huwa bado yana viini-liusha kwa wingi zaidi kushinda nyasi zilizokauka baada ya kukomaa.

Licha ya kunufaika kwa malisho hayo ya shambani, ng'ombe pia humsaidia mkulima kulisafisha shamba lake kwa ajili ya kilimo cha msimu ujao; yamani wakati wanakula masalia ya mimea shambani ng'ombe hao huwa wanapunguza mabua na takataka nyingine ambazo mkulima angelazimika kuziondoa ili apate kulima kwa urahisi. Twaweza kusema kuwa hii ni faida ya nne, kwani yawezekana kabisa mkulima asijiri vibarua kwa kazai ya kusafisha shamba.

Ng'ombe wanapokula masalia ya mimea shambani hupata lihe ya kutosha kuwawezesha kunenepa, au kutoa maziwa mengi zaidi, au kupata bei nzuri wauzwapo mnadani. Hii, twaweza kusema, ni faida ya tano.

Yamkini kuna faida nyingi, lakini tulizozungumzia ni zile kubwa tu. Hivyo tunaona kuwa ni muhimu sana kwa mkulima kujishughulisha pia na ufugaji wa ng'ombe, mbuzi, au kondoo (au wote kwa pamoja), ili aweze kupata faida hizo, na nyingine, kwa manufaa yake na familia yake.

Picha yonyesha kondoo wanaendelea kulisafisha shamba la mahindi kwa kula mabua na masalia mengine. Ni shamba la mkulima mmoja huko Niger, Afrika Magharibi. Mbele ni ghela za kuhifadhis mazao yake.